

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
АКАДЕМІЯ НАУК ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ЛЬВІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. І. ФРАНКА
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ І ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
Всеукраїнської науково-практичної конференції**

**Мукачево
17-18 травня 2017 року**

УДК 001+37
С 91

*Рекомендовано до друку
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «15» травня 2017 р.)*

Сучасні тенденції розвитку науки і освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції, 17-18 травня 2017 р., Мукачево / Ред.кол. : Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2017. – 410 с.

ISBN 978-617-7495-08-5

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки і освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції обговорено актуальні тенденції розвитку освітньо-культурного простору, психолого-педагогічні аспекти формування професійної компетентності майбутніх фахівців, важливі проблеми економіки, управління та інженерії, сучасний стан та перспективи розвитку туристично-рекреаційної галузі регіону, особливості розвитку сфери гостинності в інфраструктурі малих міст, інноваційні технології у легкій промисловості, стан і перспективи розвитку науки в умовах трансформації суспільно-політичних процесів в Україні.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д.психол.н., професор (голова), **Гоблик В.В.** – д.е.н., доцент, **Пігош В.А.** – к.е.н., доцент, **Папп В.В.** – д.е.н., професор, **Кобаль В.І.** – к.пед.н., доцент, **Максютова О.В.** – начальник НВВНТ.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ISBN 978-617-7495-08-5

© Мукачівський державний університет, 2017

УДК 81'246.2

А.В.МОРГУН
Мукачівський державний університет

ЕВОЛЮЦІЯ ПОГЛЯДІВ НА ПРОБЛЕМУ БІЛІНГВІЗМА

Білінгвізм, будучи багатоаспектною проблемою, є предметом вивчення різних наук, а саме: психології, лінгвістики, психолінгвістики, соціології, педагогіки. Кожен з названих напрямів наукового знання дає можливість розглядати двомовність з різних позицій. Особливий інтерес проблема білінгвізму представлена у філософії, яка, будучи на певному етапі розвитку і накопичення знань про світ синкретичним знанням, дала поштовх до усамостійнення багатьох наук, у тому числі й мовознавства.

Осмислення мови як самостійного об'єкта дослідження в філософії має давню традицію. Складну природу мови, що дає людині певні уявлення про світ, вперше, ще в епоху античності, зазначив у своїх діалогах Сократ [4, с. 287], який сконцентрував власне розуміння світу в діалогах безпосереднього спілкування. Сократ розмовляє із співрозмовником, задає йому питання, отримує відповіді, осмислює їх і задає нові питання. Користуючись мовою передачі і отримання інформації за допомогою питань і відповідей, Сократ демонстрував глибокі і нескінченні смисли того, що позначається мовою, того, що приховано за звичними і загальноживаними поняттями, використовуючи майевтику, як спеціальний метод, що допомагає розкрити суть понять.

«Філософський підхід до проблеми білінгвізму дозволяє побачити функції двомовності не тільки в можливості реалізації комунікації між народами і культурами, а й в значному розширенні потенціалу, засобів вербалізації мислення. Якщо виходити з того, що мислення - це оперування поняттями, то багатство, багатосторонність мислення людей, що сформувалися в білінгвістичному середовищі, безперечні. Даний факт пояснюється положенням про те, що мова і мислення єдині. Відповідно, варіантність, багатозначність мови повинні зумовлювати й варіативність мислення. І якщо білінгвізм сприяє різнобічності мислення, підвищує передумови його евристичності, то, очевидно, білінгвістичне середовище потребує цілеспрямованого формування» [2, с.7-8].

Історія герменевтики як практичного мистецтва тлумачення текстів, мови, мистецтва перекладу бере свій відлік від Стародавньої Греції, коли з'явилася необхідність тлумачення стародавніх текстів поем Гомера. В епоху Середньовіччя існувала теологічна герменевтика, в епоху Відродження здійснювалися переклади з давньогрецької, латинської, арабської мов на живі. Характерно, що досягнення середньовічної риторики і схоластики, які багато значать для розвитку теорії аргументації, майже не враховувалися або характеризувалися як негативні. Мова середньовічних суперечок здавалася філософам Відродження надмірно сухою та ускладненою.

Найбільший інтересу до вивчення мови як філософського явища припадає на другу половину ХХ століття. Проблеми, пов'язані з дослідженням мови, сполучалися із збагаченням методичної та методологічної бази. Становлення порівняльно-історичного методу в мовознавстві, осмислення результатів етнографічних експедицій, розвиток психології, соціології, антропології дали поштовх для розвитку філософських досліджень мови. Мова розглядається як засіб комунікації, як діяльність, як семантична структура, як засіб пізнання, засіб маніпулювання і т.п. » [2, с. 12].

Важливою умовою формування і еволюції планетарного розуму є, на думку А. І. Уварова, «вироблення спільних елементів в граматиці різних мов світу, без чого мовне спілкування було б неможливе хоча б через те, що мова пов'язана зі структурою мислення, його логікою, а структура і логіка мислення в принципі носять загальний характер. В кінцевому рахунку їх спільність визначається принципом відображення» [3, с.112].

На зміну моносуб'єкта пізнання класичної науки приходять консолідований суб'єкт пояснення і розуміння нелінійного глобального світу. Тому в наш час дуже важливими є гносеологічні і геоментальні категорії: холізм, комунікативність, стратегія. Складною проблемою в комунікаціях людей є проблема формування глобальної мови як холістського (цілісного) знання. Формується геомова як мова планетарного розуму, витоком якої є міф і вимір.

Міф і вимір - це прамови глобалістики. Визначальним принципом в даний час виступає принцип максимуму за допомогою мінімуму. Основою мови є символ у вигляді штучних мов, програм, сигналів, моделей, а також образів, які використовуються все ширше, оскільки є найбільш інформаційно ємними. Все це передбачає виділення у вихідну групу базових моделей, в тому числі в кожній сфері пізнання, більш простих, з меншою кількістю параметрів, але таких, що є основою більш складних моделей, та знаходження посередників між базовими моделями, матрицями і національною мовою користувача. Такі посередники можуть бути різними: емоції, емоційна образна логіка тощо. Потенційно базова модель вміщує загальну модель подальшої еволюції даного процесу, даного об'єкта.

Таким чином, в даний ситуації білінгвізм стає інструментом, способом, засобом і методом пізнавального процесу, так як є необхідним елементом структури сучасної комунікації, кооперації та культури співуправління розвитком особистості.

Література

1. Герменевтика // Культурология / под ред. Е.М. Борисовой. – М.: МЭСИ, 1998. – 162 с.
2. Колыхалова О.А. Социокультурные и философские аспекты билингвизма: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.01 «общая педагогика, история педагогики и образования»/О.А.Колыхалова. – М.: 2000. – 44 с.
3. Уваров, А.И. Философия открытого нелинейного мира // Труды членов РФО. Вып.10. - Российская академия наук, РФО. – М.: 2005. – С.112.
4. Чанышев, А.Н. Философия Древнего мира (история философии) / А.Н. Чанышев.– М. : Высш. шк., 2003– 703 с.